

ARUANNE

Rae valla sotsiaalhoolekandelistele ning huvi- ja sporditegevuse toetuste taotlemise ja andmise sisekontrolli tulemustest

Läbiviimise aeg: aprill - juuni 2019

1 Sisekontrolli eesmärk

Sisekontrolli eesmärgiks on tagada, et sisekontrollimeetmed toimiksid ja annaksid põhjendatud kindlustunde riskide maandatusest aktsepteeritavale tasemele.

Valla sotsiaalhoolekandelistele ning huvi- ja sporditegevuse toetuste taotlemise ja andmise sisekontrolli konkreetseteks ülesanneteks oli hinnata:

- sisekontrollisüsteemi meetmete olemasolu ja piisavust
- sisekontrollisüsteemi rakendamist ja selle tulemuslikkust
- tegevuse vastavust regulatsioonidele ja kordadele
- sisekontrollimeetmete ja riskide vahelist suhet.

2 Sisekontrolli valdkond

Rae valla sotsiaalhoolekandelistele ning huvi- ja sporditegevuse toetuste taotlemine ja andmine, sh riigi poolt vallale kompenseeritavad, riigieelarvest finantseeritavad toetused. Huvi- ja sporditegevuse toetustena on käsitletud füüsiliste isikute poolt nimetatud tegevuste tarbeks tehtud kulutuste hüvitamist.

3 Sisekontrollile allutatud periood

Sisekontrollile allutatud periood on 2019. aasta jaanuarist kuni maikuuni (incl).

4 Sisekontrollimeetmed

Valla sotsiaalhoolekandelistele ning huvi- ja sporditegevuse toetuste taotlemist ja andmist reguleerivateks aktideks on volikogu ja vallavalitsuse määrused ning vallavalitsuse korraldused.

Riigieelarvest finantseeritavate toetuste taotlemist ja andmist reguleerivad EV seadused.

5 Rakendatud protseduurid

Sisekontrollis rakendatud protseduuridena vaadati läbi sotsiaalhoolekandelistele ning huvi- ja sporditegevuse toetuste taotlemist ja andmist reguleerivad normdokumendid ning kontrolliti pisteliselt nende järgimist taotluste menetlemisel (üksikjuhtumi kontroll).

Analüüsi dokumentaalseks aluseks olid:

- toetuste ja hüvitiste menetlemist sätestavad volikogu määrused
- toetuste ja hüvitiste taotlused
- taotlustega koos esitatud dokumendid
- vallavalitsuse korraldused toetuste andmisel
- komisjonide protokollid erandjuhtude käsitlemisel
- vallavalitsuse korraldused toetuse andmisest keeldumisel.

Eelpool nimetatud analüüsiobjektide puhul kontrolliti:

- toetuse ja hüvitise andmise eelduste (tingimuste) täidetust vastavalt seadusandlikes aktides sätestatule
- taotluste menetlemise aja vastavust seadusandlikes aktides sätestatule.

Lisaks võrreldi valla kodulehel esitatud toetusi ja hüvitisi kajastava teabe vastavust seadusandlikes aktides sätestatule.

6 Sisekontrollis läbi vaadatud taotluste üksikjuhtumid ja tehtud leiud

Taotluste läbi vaadatud üksikjuhtumite valim oli juhuslik arvestusega, et see oleks esindav nii vaadeldava ajaperioodi kui ka taotluste arvu suhtes. Eri liikide toetuste rohkuse tõttu ei kaasatud valimisse taotlusi, mille menetlus on lihtne ja andmine nõ faktipõhine (nt sünnitoetus, matusetootus).

Lisaks jäid mõned toetuste liigid üksikjuhtumi kontrollist välja seetõttu, et vaadeldaval perioodil (jaanuar-mai 2019) neid ei esinenud situatiivselt või tulenevalt nende ajalisest iseloomust (nt kooli algusega seonduv ranitsatoetus jms).

Läbi vaadatud üksikjuhtumites leitud lahknevused seadusandlikes aktides nõutavast on edaspidises kirjeldatud leiuna. Väiksemad mittevastavused ja/või küsitavused on kirjeldatud tähelepanekuna.

6.1 Peretoetused, sh

6.1.1 koduse mudilase toetus

Läbi vaadatud üksikjuhtumite arv 3, leide ei ole.

Tähelepanek: volikogu 16.09.14 määruses nr 11 *Rae valla eelarvest perede toetamise kord* ei ole toetuse saamise tingimusena sõnaselget nõuet, et laps peab olema valla elanik, kuigi toetuse maksmise lõpetamise üheks põhjuseks on asjaolu, et laps on välja registreeritud vallast. Valla kodulehel on toetuse saamise üheks tingimuseks lapse valla elanikuks olemine.

6.1.2 I klasi õpilase ranitsatoetus

Sisekontrollile allutatud perioodil (jaanuar – mai 2019) ranitsatoetust ei makstud.

Tähelepanek: volikogu 16.09.14 määruses nr 11 *Rae valla eelarvest perede toetamise kord* ei ole toetuse saamise tingimusena sõnaselget nõuet, et õpilane peab olema valla elanik. Valla kodulehel on toetuse saamise ühe tingimusena lapse valla elanikuks olemine.

6.1.3 laste- ja noortelaagris osalemistasu hüvitis

Läbi vaadatud üksikjuhtumite arv 2, leide ei ole.

6.1.4 noorte spordi- ja huvitegevuse kuluhüvitis

Läbi vaadatud üksikjuhtumite arv 23, sh huvitegevuse puhul 13 ja sporditegevuse puhul 10.

Lähtuti sellest, et:

Rae valla eelarvest perede toetamise korra § 11 lg 5 kohaselt tuleb taotlusele lisada treeningtasu või õppetasu maksmise aluseks olev dokument ja maksmist tõendav dokument või nende koopiad.

Sama korralduse § 11 lg 7 kohaselt makstakse hüvitist vastavalt iga lapse kohta ühe sporditegevuse ja ühe huvitegevuse eest kuni 50% tasutud treening- ja/või õppetasust. Nelja ja enama alaealise lapsega pere puhul on lapse hüvitis ühes kalendriaastas kuni 75% tasutud treening- ja/või õppetasust.

Leiud läbivaadatud taotlustes:

6.1.4.1 Huvitegevuse toetuse taotlusele nr 1190 lisatud kolme arve (õigemini: saldoteatise) summa on kokku 195 eur, kolme makse summa on kokku samuti 195 eur.

Vallavalitsuse 05.03.19 korraldusega nr 344 on taotlejale antud toetust 130 eur, mis ületab võimalikku lubatavat (50% tasutud kuludest ehk antud juhul 97, 5 eur) 32,5 eur võrra.

6.1.4.2 Sporditegevuse toetuse taotluse nr 1657 juures puuduvad maksmise aluseks olevad dokumendid (arved, leping vms), tasumine on tõendatud kokku summas 625 eur (pangaväljavõtte 7 maksega). Taotlusele on lisatud spordiklubi kinnitus, et:

(lapse nimi.) eest, kes mängib ja käib trennis meie klu(u)bis oli makstud (maksja 1 nimi) arvelt 625.00 EUR ja (maksja 2 nimi) arvelt 270.00 EUR.

Vallavalitsuse 05.03.19 korraldusega nr 344 on taotlejale antud toetust 180 eur, kuigi on täitmata hüvitise maksmise üks põhitingimustest (puuduvad maksmise aluseks olevad dokumendid - arved, leping vms).

6.1.4.3 Sporditegevuse toetuse taotluse nr 11 juures puuduvad maksmise aluseks olevad dokumendid (arved, leping vms), tasumine on tõendatud kokku summas 225 eur.

Vallavalitsuse 29.01.19 korraldusega nr 188 on taotlejale antud toetust 112,5 eur, kuigi on täitmata hüvitise maksmise üks põhitingimustest (puuduvad maksmise aluseks olevad dokumendid – arved, leping vms).

Tähelepanek 1: jättes osadelt taotlejatelt seaduses sätestatud dokumendid nõudmata ei ole toetuste taotlejaid/saajaid koheldud võrdselt

Tähelepanek 2: ...mitte kõik vaadeldud üksikjuhtumite menetluskohandused (taotluse lisadokumendid) ei ole üles laetud taotluse juurde dokumendihaldussüsteemi Amphora.

Tähelepanek 3: ...menetluse 45-päevane ajapiir taotluse esitamisest kuni vallavalitsuse otsuseni on ületatud 11 taotluse puhul. Menetleja selgituste kohaselt on põhjuseks taotlejatelt lisadokumentide küsimine.

6.1.5 õpilase sõidukompensatsioon

Läbi vaadatud 2 üksikjuhtumit, leide ei ole.

6.1.6 eralasteaia toetus

Läbi vaadatud 1 üksikjuhtum, leide ei ole.

6.2 Sotsiaaltoetused valla eelarvest, sh

6.2.1 suurpere, eestkostepere ja puudega lapse vanema emadepäeva toetus

Läbi vaadatud 1 üksikjuhtum, leide ei ole.

6.2.2 suurpere, eestkostepere ja puudega lapse vanema jõulutoetus

Läbi vaadatud 1 üksikjuhtum, leide ei ole.

6.2.3 pensionäri, puudega täisealise ja puudega lapse ravimi-/või hambaravitoetus

Läbi vaadatud 4 üksikjuhtumit, leide ei ole.

6.2.4 pensionäri ja puudega lapse prillitoetus

Läbi vaadatud 1 üksikjuhtum, leide ei ole.

6.2.5 toetus puudega täisealise ja puudega lapse küttekulude eest osaliseks tasumiseks

Läbi vaadatud 1 üksikjuhtum, leide ei ole.

6.2.6 invatehnilise abivahendi toetus

Läbi vaadatud 2 üksikjuhtumit, leide ei ole.

6.2.7 kinnipidamisasutusest vabanenud isiku ühekordne toetus

Läbi vaadatud 1 üksikjuhtum, leide ei ole

6.2.8 muu toimetulekut soodustav toetus

Läbi vaadatud 2 üksikjuhtumit, leide ei ole.

6.3 Muud toetused valla eelarvest, sh

6.3.1 täisealise isiku hooldaja toetus

Läbi vaadatud 4 üksikjuhtumit.

Volikogu 20.03.18 määrusega nr 7 kehtestatud *Sotsiaalteenuste osutamise kord Rae vallas* § 15 lg 1 sätestab, et:

Hooldaja määramist on õigus taotleda sotsiaalhoolekandega hõlmatud täisealisel isikul, kellel puuduvad perekonnaseaduse alusel ülalpidamist andma kohustatud isikud.

Sama korra § 15 lg 2: Erandjuhtudel võib hooldaja määrata sotsiaalhoolekandega hõlmatud isikule, kellel on ülalpidamist andma kohustatud isikud või eestkostja, kuid kelle suhtes ülalpidamist andma kohustatud isik või eestkostja ei ole võimeline tagama hooldatavale hooldust enda või oma perekonna tavalist ülalpidamist või elukorraldust kahjustamata.

Rahvastikuregistri andmetel on läbivaadatud üksikjuhtumites kõigil täisealistel hooldatavatel täisealine laps või lapsed, kes Perekonnaseaduse § 96 kohaselt on kohustatud vanemaid ülal pidama. Kolmes üksikjuhtumis on hooldajaks määratud hooldatava laps ning ühes abikaasa.

Leid: Menetlusdokumentide hulgas ei leidu eelkirjeldatud erandjuhu rakendamist võimaldavaid tõendusasi selle kohta, et ülalpidamist andma kohustatud isikud ei ole võimelised tagama hooldatavale hooldust.

Tähelepanek: *Sotsiaalteenuste osutamise kord Rae vallas* § 15 lg 3 sätestab, et

Hooldatav, kes taotleb hoolduse seadmist ja hooldaja määramist, esitab vallavalitsusele kirjaliku taotluse, milles lisaks § 44 lg 2-3 välja toodule avaldab andmed hooldaja isiku kohta, kui hooldatav ise on leidnud hooldajaks sobiva isiku.

Eeltoodus viidatud § 44 lõiked 2 ja 3 ei sisalda teavet taotluse nõutava sisu kohta, need on loetletud sama määruse § 46 lõigetes 2 ja 3.

6.3.2 lapse hooldaja toetus

Läbi vaadatud 2 üksikjuhtumit, leide ei ole.

Tähelepanek: Lapse hooldajale toetuse maksmise tingimuseks on, et hooldaja ei käi tööl. Taotluse menetlejal puudus sisekontrolli toimumise seisuga võimalus kontrollida hooldaja tööhõivet (töötasult kinni peetud ja makstud makse), kuna menetlejal puudub otsene juurdepääs MTA vastavatele

andmetele. Ta saab seda teha sotsiaaltoetuste menetlemise süsteemis, kuid sinna jääb maha nende toetustega mitteseotud päringujälg kui isikuandmete loata lugemise logi.

6.3.3 lasteaia kohatasu soodustus

Läbi vaadatud 3 üksikjuhtumit, leide ei ole.

6.3.4 lasteaia toidukulu soodustus

Läbi vaadatud 1 üksikjuhtum, leide ei ole

6.3.5 juhiloa saamisel tehtud koolituskulude hüvitamine

Läbi vaadatud 2 üksikjuhtumit.

Volikogu 21.08.2018 määruse nr 20 *Rae valla noortele juhiloa saamisel tehtud koolituskulude osalise kompenseerimise kord* prg 3 lg 4 sätestab, et taotlus tuleb esitada Rae valla haridus- ja sotsiaalametile 30 (kolmekümne) kalendripäeva jooksul peale Maanteeameti poolt juhtimisõigust tõendava juhiloa väljastamist.

Leid: taotlus 10-4.2/4388 on esitatud toetuse saamise tingimusi rikkuvalt 5 kalendripäeva hilinenult (juhiluba on väljastatud 22.04.19, taotlus on esitatud 27.05.19).

Dokumendihaldussüsteemis Amphora ei leidu vallavalitsuse korraldust toetuse taotluse mitterahuldamise kohta.

6.3.6 eralasteaia toetus

Läbi vaadatud 1 üksikjuhtum, leide ei ole.

6.3.7 mittetulundusliku tegevuse sihtotstarbeline toetus

Läbi vaadatud 2 üksikjuhtumit, leide ei ole.

6.4 Sotsiaaltoetusd riigieelarvest

6.4.1 toimetulekutoetus

Läbi vaadatud 2 üksikjuhtumit, leide ei ole.

SISEKONTROLI KOKKUVÕTE

Sisekontrolli meetmete olemasolu ja piisavus

Kontrollitud valdkonda reguleerivad seadusandlikud aktid (kehtestatud korrad) on toetuste andmise tingimusi sätestavana piisavad, kuid puuduvad toetuste ja hüvitiste taotlusete menetlemise töökorralduslikud juhendid. Juhendite puudumine võib osutada kriitiliseks menetleja asendamisel ja uue menetleja väljaõppel.

Sisekontrollisüsteemi rakendamine ja selle tulemuslikkus

Esineb puudusi sisekontrollisüsteemi (kehtestatud kordade) rakendamises ja dokumentide halduses.

Tegevuse vastavus regulatsioonidele ja kordadele

Mitte kõik tegevused ei vasta regulatsioonidele (p 6.1.4; p 6.3.1; p 6.3.5).

Sisekontrollimeetmete ja riskide vaheline suhe

Riskide hindamisel (vt 10.12.2018 *Aruanne riskide hindamise kohta lisa 4*) hinnati valdkondade tegevuste riske 10-pallisel skaalal eraldi kahes aspektis: riski realiseerumise mõju ja tõenäosus.

Risk	Riski hinnang, sh	mõju	tõenäosus
konfidentsiaalne info lekib	madal	4	3
toetuse saajaid ei kohelda võrdselt	madal	3	4
eelarvevahendite puudumine (vale planeerimine)	madal	3	4
inimlikud vead ja eksimused	madal	3	3
toetust saab isik, kes ei kuulu toetuse sihtgruppi	madal	2	4
toetust määratakse vales suuruses	madal	2	3
toetuse eesmärk ja sihtrühm pole üheselt määratud	väheoluline	2	2
toetust ei kasutata sihipäraselt	väheoluline	2	2
toetuse määrad ei ole põhjendatud	väheoluline	3	1
toetuse pettus (iseloostab tahtlus)	väheoluline	1	3

Valdkonna sisekontrollist järelduvalt on ülalkirjeldatud esialgsetest riskihinnangutest osutunud kõrgemaks järgmised tegelikud (realiseerunud) riskid

- toetuse saajate ebavõrdselt kohtlemisest
- inimlikest vigadest ja eksimustest (sisaldab mh riski, et toetust antakse vales summas)
- et toetust saab isik, kes ei kuulu toetuse sihtgruppi.

Ilmnenud riskide maandamiseks tuleb sisekontrollimeetmeid täiustada, sh kehtestada menetlemise töökorralduslikud juhendid.

Juhul, kui kehtestatud korrast oluliselt erinev menetluspraktika (nt täisealisele isikule hooldaja määramine ja temale toetuse maksmine) ei ole eksimus, vaid on juhtkonna poolt aktsepteeritud rutiin, tuleb selline sisuline muudatus sisse viia ka valdkonna vastavasse reeglistikku.

Oluline üldine tähelepanek paljude toetuste tingimuste täidetust peab menetleja kontrollima manuaalselt mitmest andmekogumist (nt koduse mudilase toetuse menetluses toimub kontroll 6-st andmebaasist), mis on töömahukas ning eksimustele aldis protsess võrreldes alternatiivse IT-lahendusega.

Eva Metsaots

Nõukoda OÜ